

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

Madeleine Delbrel a její sociální i politické působení

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Veber, Th.D.

Autor práce: Anežka Plintovičová

Studijní obor a forma: Sociální a charitativní práce, prezenční studium

Ročník: 3.

2011

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Děkuji paní Raphaele Pallin za to, že mě k osobnosti Madeleine Delbrel přivedla, panu Mgr. Tomáši Vebrovi, Th.D. za obětavý, laskavý přístup, podnětné rady i metodické vedení práce a mým rodičům za podporu ve studiu.

Obsah

1. Úvod	5
2. Biografie	7
3. Počátky Madeleininy sociální činnosti	11
4. Odjezd do Irvy	13
5. Charita	13
6. Ulice Raspail	15
7. Lidé ulice	16
8. „Mým povoláním je láska“	17
9. Madeleinin vztah s komunisty	20
10. Válka	22
11. Situace po válce	24
11.1. Politické agažmá.....	25
12. Cesty a misie	27
13. Závěr	30
14. Přehled použité literatury	31
15. Seznam příloh	32
16. Přílohy	33
17. Abstarct	39
18. Abstarct v anglickém jazyce	40

1. Úvod

Madeleine Delbrel se bezesporu řadí mezi významné osobnosti v oblasti sociální práce dvacátého století. Je jednou z prvních, kteří uvedli sociální práci do praxe ve Francii (podobně jako tomu bylo u Alice Masarykové v tehdejší Československu). Mimo to se Madeleine Delbrel významně angažovala i v politickém a kulturním dění. Byla skromnou, nenápadnou, avšak cílevědomou ženou, radikálně odmítající jakékoliv formy bezpráví či násilí. Její, často revoluční a na svou dobu velmi pokrokové, názory, dá se říci, zněly celou Francií.

Pro Madeleine Delbrel jako téma své závěrečné práce jsem se rozhodla právě pro její výše zmíněnou činnost, všestrannost i mé osobní sympatie k jejím povahovým rysům. Mimo to, také z toho důvodu, že je v naší zemi prozatím jen velmi málo známou osobností, což myslím platí i o odborných kruzích.

V úvodu své práce si dovoluji nastínit Madeleininy biografické údaje, poté se budu podrobně zabývat shrnutím její sociální a politické působnosti, což je současně hlavním cílem mé práce. Madeleinina sociální orientace je patrná již z jejího rozhodnutí pro studium sociálních prací i vedení kurzu pro dívky, které mají v budoucnu pracovat s křesťanskou mládeží. Z Paříže se stěhuje do města Irvy, kde své sociální vize plně rozvíjí a realizuje ve skupině Charita, kterou zde se dvěma přítelkyněmi zakládá. Mezi další významné kapitoly jejího života patří i její sociálně - politická angažovanost či služba za 2. Světové války.

Madeleinino počínání z velké části ovlivnilo evangelium, které ji provázelo každým dnem. To také mělo významný podíl na jejím postoji k trpícím, nemocným a chudým. Smyslem jejího života se stala láska. Láska k Bohu a k lidem. V závěru práce se pak dotknu rozvoje Charity v poválečné Francii a Madeleininých misijních cest.

Pro svou práci jsem informace čerpala především z následujících publikací, které jsou v německém jazyce, protože k nim u nás prozatím neexistují české

ekvivalenty: „Madeleine Delbrel: Mystikerin der Strasse“ pocházející od autorky Christine De Boismarmin, „Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe - Das Lebenszeugnis von M. Delbrel“ z pera Anette Schleinzer, „Madeleine Delbrel – Die andere Heilige“ napsaná Katjou Boehme a díla Marianne Heimbach-Steins „Unterscheidung der Geister – Strukturmoment christlicher Sozialethik, Dargestellt am Werk Madeleine Delbrels“.

2. Biografie

Madeleine Delbrel se narodila 24. října 1904 v malém jihofrancouzském městečku Dordogne, jako jediné dítě svých rodičů Lucile a Jula Delbrelových. Prožila velmi šťastné a radostné dětství. V osmi letech začala na přání svých rodičů Madeleine navštěvovat hodiny náboženství, které si příliš neoblíbila a místo lásky k Bohu zde získala nenávist k církvi. Krátce na to, v období puberty, píše Madeleine revoluční úvahu „Bůh je mrtev, ať žije smrt“.¹ Tento text působí, dle mého, značně bezvýhodně a krajně ateisticky.

V roce 1916 se rodina Delbrelova přestěhovala do Paříže. Madeleine byla velmi inteligentní a umělecky talentovaná, a tak v šestnácti letech začala navštěvovat kurzy filosofie, historie a výtvarného umění. Začala současně psát básně, za které později obdržela i národní ocenění za literaturu.² V této době se Madeleine poprvé vážně zamilovala a to do Jeana Maydieua³. V den svých devatenáctých narozenin oficiálně oznámili své zasnoubení. Ovšem Jean po dlouhém a těžkém rozhodování mezi Madeleine a vstupem do řádu dominikánů, volí řád. Stává se novicem v řádu Dominikánů z Amienu. Madeleine jeho volba raní, ale zůstávají nadále blízkými přáteli a později spolu i spolupracují. Po rozchodu s Jeanem Maydieu dochází u Madeleine k zásadnímu obratu. Jean ji přivedl zpět k církvi a křesťanskému učení, o němž se Madeleine začne hluboce zajímat.⁴

Zanedlouho se z ní stává aktivní katolíčka a vstupuje do karmelitánského řádu. Život v klauzuře však Madeleine neuspokojuje, protože jejím snem je pomáhat

---

¹ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 62

² Srov. DELBREL, M. *Wir Nachbarn der Kommunisten*. Einsiedeln: Johannes Verlag, 1975., s. 13 - 14

³ Jean Maydieu, narozen 23. 3. 1900 v Bordeaux, umírá 27. 4. 1955 také tam. Roku 1926 vstupuje do řádu Dominikánů a roku 1930 je vysvěcen na kněze. Patřil mezi významné a vážené členy pařížské inteligence. Od roku 1935 až do své smrti působil jako šéfredaktor časopisu „La Vie intellectuelle.“ (Srov. HEIMBACH – STEINS, M. *Unterscheidung der Geister – Strukturmoment christlicher Sozialethik: Dargestellt am Werk Madeleine Delbrels*. Münster; Hamburg: LIT Verlag, 1994., s. 37)

⁴ BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 21 - 23

lidem. Z řádu proto odchází, ale karmelitánská spiritualita ji nadále provází životem. Poznává kněze Lorenza⁵, jednoho z pařížských kazatelů a přítele svých rodičů, který její život silně ovlivnil a stal se jí osobním rádcem, zpovědníkem, zastáncem, spolupracovníkem a především dobrým přítelem. Díky němu Madeleine objevuje hloubku evangelia.⁶ Podle mého mínění, bylo studium evangelia a rozjímání nad ním pro Madeleinin život zlomovým momentem. V něm vždy hledala radu, útěchu či inspiraci pro své jednání. Stejně tak myslím, že právě evangelium přivedlo Madeleine k hlubšímu přemítání nad fenoménem lásky. Dokonce si troufám říci, že její život se stává láskou.

Ve farnosti sv. Dominika dostává Madeleine od otce Lorenza za úkol vést skupinku chlapců ve věku osmi až dvanácti let. V této roli se velmi osvědčila a z vlastní iniciativy zakládá o něco později skupinu pro mladé dívky, v níž se připravují pro budoucí poslání vychovatelek křesťanské mládeže nebo jako doprovázející pro staré a nemocné obyvatele farnosti.⁷

V roce 1931 Madeleine nastupuje na školu Montparnasse, kde získává vzdělání v oboru sociální práce. Byla výbornou studentkou a její závěrečná práce s názvem Šíře a ohraničenost sociální služby, kterou v roce 1936 své studium ukončila, se stala nejlepší ročníkovou prací a byla i publikována.⁸

Rok 1933 ovlivnil život Madeleine zcela zásadně. Se dvěmi přítelkyněmi opouští Paříž a odchází do města Irvy. Irvy bylo prvním z francouzských měst, kde se vedení města ujímá komunistická strana. Tři přítelkyně zde vybudovaly

---

⁵ Jacques Lorenzo, zemřel 6. 1. 1958. Kněz a celoživotní průvodce Madeleine Delbrel. Nejprve je jeho farností farnost svatého Dominika v Paříži. Od roku 1934 je hlavním představeným ve městě Irvy a během druhé světové války je jedním z prvních spolupracovníků organizace Mission de France (viz. dále). Roku 1950 je přinucen podepsat demisi. Poté se již drží stranou společenského dění, pouze pomáhá Madeleine podporou či radami. (Srov. HEIMBACH – STEINS, M. *Unterscheidung der Geister – Strukturmoment christlicher Sozialethik: Dargestellt am Werk Madeleine Delbrels*. Münster; Hamburg: LIT Verlag, 1994., s. 38)

⁶ Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 32 - 33

⁷ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 35

⁸ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 120

společenství postavené na evangeliu, které ovšem fungovalo bez klausury a bylo přístupné všem.⁹ Dá se říci, že ve svém sídle byly všechny tři ženy připraveny pomáhat a naslouchat každému, kdo přišel se svými všedními i nevšedními starostmi, případně také nabídnout prostor k odpočnutí či rozptýlení. Dochází zde navíc mimo to k překvapivé a velmi přínosné spolupráci mezi Madeleininou skupinou a radnicí¹⁰. Roku 1934 se otec Lorenzo stává knězem v Irvy.¹¹

V roce 1938 přichází válka a během ní se Madeleine významně angažuje. Organizuje skupiny pro pomoc postiženým válkou a mimo to vede kurzy pro pečovatelky.¹² V témže roce píše Madeleine zásadní text *My lidé z ulice*.¹³ Její malá charitativní skupina v Irvy se pomalu rozrůstá a na Madeleinin popud začínají podobné skupiny vznikat i v okolí Irvy¹⁴. V roce 1941 je založena organizace *Mission de France*¹⁵, na jejímž vzniku se Madeleine významně podílí.¹⁶

Po válce se Madeleinina skupina stává důležitým centrem kultury a společenského dění¹⁷, což bylo, dle mého, pro zdejší obyvatele velmi podstatné pro vzpomínání se z válečných hrůz. Po roce 1952 cestuje Madeleine po území celé Francie a pořádá přednášky o sociálních otázkách a jim také věnuje mnoho svých

---

⁹ Srov. tamtéž, s. 134 - 136

¹⁰ Srov. tamtéž, s. 145

¹¹ Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 55

¹² Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 108

¹³ Srov. tamtéž, s. 57

¹⁴ Srov. tamtéž, s. 109 - 110

¹⁵ Jedná se o organizaci, která roku 1941 vzniká zejména na popud kardinála Suharda a jejím hlavním úkolem bylo udržet významné postavení křesťanství ve Francii i přes narůstající vliv komunistické a fašistické ideologie, stejně tak jako dalších moderních vlivů, vytvořením či posílením misijních oblastí na celém území Francie. K tomu mělo dojít prostřednictvím kněží se zvláštním posláním, kteří by se pohybovali mezi dělníky a na příklad s nimi pracovali v továrnách. (Srov. HEIMBACH – STEINS, M. *Unterscheidung der Geister – Strukturmoment christlicher Sozialethik: Dargestellt am Werk Madeleine Delbrels*. Münster; Hamburg: LIT Verlag, 1994., s. 134 – 135)

¹⁶ Srov. HEIMBACH – STEINS, M. *Unterscheidung der Geister – Strukturmoment christlicher Sozialethik: Dargestellt am Werk Madeleine Delbrels*. Münster; Hamburg: LIT Verlag, 1994., s. 134 – 135

¹⁷ Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 92

článků, které publikuje v četných francouzských periodících. Její zájem patří krom toho i církevnímu a politickému dění ve Francii i v zahraničí.

Během let 1952 – 53 podniká Madeleine dvě cesty do Říma, při nichž hledá odpovědi a rady na otázky osobní i týkající se církevního dění ve Francii.¹⁸

V roce 1954 umírají Madeleine oba rodiče a Jean Maydieu a ona tuto ztrátu nese velmi těžce.¹⁹ Myslím, že i v důsledku toho prožívá Madeleine v několika příštích letech osobní duchovní krizi, která je patrná z jejích krátkých úvah či dochované korespondence. Madeleine navíc vážně onemocní, ale ani všechny tyto nesnáze ji nezastaví v její pestré a bohaté činnosti.²⁰ Na konci svého života ještě podniká misijní cestu do Abidijanu.²¹

13. října 1964 umírá Madeleine Delbrel uprostřed plné práce u svého pracovního stolu na mozkovou mrtvici v šedesáti letech²². Po Madeleině smrti výstižně vyjádřil velikost její osobnosti jeden z blízkých přátel následovně: *„Ano, byla to zcela neobyčejná žena. Každý věděl, že je vždy připravena pomoci každému, kdo se nacházel v jejím okolí. Někdy to byli nezaměstnaní, jindy stávkující občané nebo občas ti, kteří neměli střechu nad hlavou. Pokud měl někdo jakýkoliv problém, rada byla jednoduchá: Pojd', půjdeme za Madeleine!‘ A již tím byl problém z poloviny vyřešen. Nikdy to nevypadalo tak, že by si dělala starosti o budoucnost. Postačovalo jí, žít přítomností a být každému plně k dispozici. Věřte mi, každý člověk ji mohl vyhledat. Všem bez rozdílu věnovala stejnou pozornost.“*²³

---

¹⁸ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 93 – 95, 110 - 111

¹⁹ Srov. tamtéž, s. 111

²⁰ Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 144

²¹ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 112

²² Srov. tamtéž s. 98

²³ Ja, sie war eine ganz ungewöhnliche Frau. Man wusste, dass sie immer dazu bereit war, allen zu helfen, die in ihrer Umgebung lebten. Manchmal waren das Arbeitlose, manchmal streikende Arbeiter oder manchmal Leute, die keine richtige Wohnug hatten. Wenn man irgendein Problem hatte, sagt man: Komm, wir gehen zu Madeleine! Und damit war das dann schon halb gelöst. Es sah nie so aus, als würde sie sich Sorgen um die Zukunft machen. Es genügte ihr, in der Gegenwart zu leben und sich jedem zur Verfügung zu stellen. Glauben Sie mir, jeder Mensch konnte sie aufsuchen. Sie hatte für

3. Počátky Madeleininy sociální činnosti

Jsem přesvědčena, že Madeleine si je jista tím, že chce pracovat mezi lidmi. Myslím, že po vzoru Ježíše Krista ví, že jedinou nutností pro toto je láska, plné obětování sebe sama a to ne ve zdech kláštera, ale přímo mezi lidmi – stejně tak jako Ježíš sestoupil na zem a žil i působil mezi těmi nejchudšími a nejprostšími.

Její touha po sociálním povolání se naplňuje již při založení skupiny, která si za cíl kladla vzdělávání dívek ve věku 18-25 let do pozic vedoucích volnočasových společenství pro, zejména, katolickou mládež nebo pomoc pro staré a nemocné obyvatele z okolí farnosti. Brzy je třeba najít skupině jméno. Nakonec volí návrh otce Lorenza - Charita²⁴. Tyto dívky později mají za úkol založit takováto společenství na předměstí Paříže. S touto činností jí velmi pomáhá otec Lorenzo, který vedl pravidelné každotýdenní rozpravy ve společenství s dívkami nad Bibli. To bylo zcela proti tehdejším zásadám katolické církve ve Francii, která stanovila, že Boží slovo může kněz, mimo bohoslužby, zvěstovat pouze ve vyhrazených vysvěcených místnostech kostela²⁵. Jedná se proto, podle mého mínění, o zcela zásadní krok v přenesení evangelia do všedního dne každého jedince, na němž má Madeleine nemalý podíl.

Madeleine se rozhodne vzdělat v oboru sociální práce a současně k tomu se zapisuje do ročního zdravotnického kurzu. *„Také při volbě povolání padlo u Madeleine emancipované rozhodnutí. ... Nejen, že se v roce 1931 ucházela o přijetí do protestantské školy v Paříži, rozhodla se také pro povolání, které existovalo pouze velmi krátkou dobu. Teprve v roce 1932 vešel ve známost ve Francii, skrze ministerský dekret, titul sociální pracovník/ce a diplom je udělován teprve od roku*

---

alle die gleiche Aufmerksamkeit. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 143

²⁴ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 109

²⁵ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 46

1938. Činnost sociální pracovnice nabídla poprvé ženám možnost se otevřeně angažovat ve společnosti²⁶.“

Stala se úřednicí městské části Paříž - Jih. Tehdy se Madeleine seznámila se starým knězem Soutifem, který spravoval farnost na předměstí města Irvy. Ten ji přesvědčil o tom, aby se spolu se dvěma přítelkyněmi – Suzane Laclochovou, která působila jako učitelka v mateřské škole, a Helenou Manuelovou, která se živila jako zdravotní sestra – přestěhovaly do fary patřící ke kostelu sv. Dominika. Zde by si představoval vytvoření centra sociální pomoci a především místa, kde se bude vyučovat náboženství, což by si ženy vzaly na starost.²⁷ Díky tomu se, myslím, pomalu začínaly naplňovat Madeleininy vize o sociální činnosti v praxi.

---

²⁶ Auch mit ihrer Berufswahl fällt bei Madeleine eine emanzipierte Entscheidung. ... Nicht nur, dass sie sich 1931 in der protestantischen der beiden konfessionsgebundenen Schulen in Paris um die Aufnahme bemühte, sie hatte sich auch für einen Beruf entschieden, der erst wenige Jahre alt war. Erst 1932 wurde in Frankreich durch ein Dekret der Titel Sozialarbeiter/in anerkannt, das Diplom für Sozialarbeit sogar erst 1938. Die Tätigkeit als Sozialarbeiterin bot Frauen erstmals die Möglichkeit, sich öffentlich in der Gesellschaft zu engagieren.

Tamtéž s. 49

²⁷ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 52

4. Odjezd do Irvy

Den odjezdu tří přítelkyň do Irvy byl stanoven na 15. říjen roku 1933, což je svátek svaté Terezy z Avily.²⁸ Rok 1933 je, mimo jiné, pro dějiny francouzské církve významný tím, že vznikla další dvě duchovní rodinná společenství, pozdější kongregace, u jejichž zrodu stál Charles de Faucauld²⁹: Malí bratři a Malé sestry Ježíšovi. Vznik nové Madelininy skupiny bývá mnohdy spojován s těmito dvěma společenstvími, protože jsou pro Madeleine inspirací, jak na to poukazuje i Anette Schleinzer.³⁰ Přestože se, dle mého, od nich v konečné podobě její skupina výrazně odlišuje, zejména v otevřenosti a širokém poli své působnosti, mají mnoho společného a Charles de Faucauld byl pro Madeleine velkým vzorem. Podrobnosti o jeho životě a činnosti nalezneme v biografii, kterou Madeleine sepsala roku 1946.³¹ Další velkou inspirací pro Madeleine bylo studium díla Terezie z Lisieux.³²

5. Charita

Již brzy rozšířila Madeleine a její přítelkyně svou působnost mimo výuku náboženství na pomoc rodinám a lidem v nouzi, čímž navázaly na svou činnost v Charitě v Paříži. Zorganizovaly, de facto, pečovatelskou službu, kdy docházely do domácností k nemocným a starým občanům, jimž pomáhali s úklidem, vařením,

---

²⁸ Srov. tamtéž, s. 52

²⁹ Charles de Faucauld – narozen 15. 9. 1858 ve Štrasburku, je zavražděn 1. 12. 1916. Jedná se o významného duchovního učitele i myslitele. Jeho život je spojen zejména s řádem trapistů, od kterých ale později odchází a působí uprostřed Saharské oblasti, kde se věnuje hlásání evangelia. Svůj život se snažil vést v Ježíšových šlépějích a byl motivován láskou k Bohu i lidem. (Srov. VOLLAUME, R. *Medzi ľuďmi*. Trnava: Dobrá kniha, 2003., s. 5-10)

³⁰ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 126

³¹ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 125

³² Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 38

nákupy či návštěvami lékařů a úřadů. Důležitým úkolem této skupiny je ovšem také hledat a nadchnout mladé lidi pro dobrovolnou službu, což se úspěšně daří. Po čase přichází Madeleine na pomoc i některé z dívek, které vedla a vzdělávala v pařížské Charitě.³³ Skupinu spojuje především společný duch vycházející z evangelijního poselství.³⁴ Kromě sociální činnosti začíná Madeleinina Charita pořádat také akce společenského rázu jako oslavy u příležitosti církevních svátků a akce pro děti i mládež, mezi něž patřily, ku příkladu, také letní tábory.³⁵

Jsou sepsány stanovy Charity a o jejím cíli se vyjadřuje otec Lorenzo následovně: *Cíl Charity je skromný: podporovat křesťany v tom, aby své křesťanství plně prožívali, křesťanství, k němuž je každý křesťan připojen silou svého křtu. Dnem svého křtu se stává částí Krista a synem či dcerou církve. To představuje v našich očích hodnověrnou oběť, plodný potřebný závazek.*³⁶

Mám za to, že je důležité podotknout, že již od počátku si Madeleine, dle mého, plně uvědomovala, že v sociální práci je hlavní komplexnost práce. Ta spočívá v posuzování vzniklých problémů ze všech možných úhlů, v individuálním přístupu ke každému jednotlivci, v nepřehlížení detailů, ale současně nezveličování méně závažných skutečností, v empatii, v předvídání následků a v neposlední řadě i v čerpání z vlastních zkušeností. Anette Schleinzer k tomuto ve své biografii zdůrazňuje: „*U Madeleine se snoubí její otevřenost, citlivost vůči trpícím a schopnost*

---

³³ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 47

³⁴ Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 39

³⁵ Srov. tamtéž s. 94

³⁶ Das Ziel der Charite ist bescheiden: Christinnen darin zu unterstützen, ihr Christentum ganzheitlich zu leben, das Christentum, zu dem jeder Christ kraft seiner Taufe gehalten ist. Mit dem Tag seiner Taufe wird man ein Glied Christi und Sohn und Tochter der Kirche. Das stellt in unseren Augen eine glaubwürdige Hingabe dar, eine fruchtbare forderne Verpflichtung.

BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 48

*rozpoznat bezpráví se zdravým viděním reality a velkým organizačně – praktickým talentem“.*³⁷

6. Ulice Raspail

Po dvou letech, kdy společenství obývalo farní dům, se naskytla pro Charitu příležitost, vyměnit své dosavadní působiště za skromný řadový dům v ulici Raspail, kde následovnice Madeleine Delbrel působí dodnes. Tato změna však nebyla jen obyčejným přestěhováním, výměnou obydlí, ale měla nemalý vliv na další chod a vývoj Charity. Tím, že společenství opustilo faru, zbavilo se i povinnosti pořádání akcí pro farníky, a tak vznikl další prostor pro pomoc široké veřejnosti bez rozdílu vyznání či majetnosti.³⁸ Místní občané začali jejich dům za nedlouhou nazývat *domem otevřených dveří*³⁹.

S přestěhováním se také zformoval do konečné podoby i životní styl společenství. Byl velmi nenáročný, skromný. Snažili se o nápodobu prvních křesťanských společenství: pracovnice měli svůj prostý stejnokroj, každý den byl pečlivě naplánován a nikdy v jeho programu, dle Anette Schleinzer, nechyběla společná návštěva mše, společná modlitba breviáře a také tři hodiny věnované tichým individuálním modlitbám a rozjímání.⁴⁰ Ovšem Katja Boehme tento názor nesdílí a naopak píše, že na společné duchovní aktivity mnohdy nezbýval čas.⁴¹ Osobně se spíše přikláním k druhému tvrzení, protože ze spisů Madeleine je patrné, jak moc byly pracovnice Charity vytíženy. Díky velkému důrazu, který přikládala

---

³⁷ SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 142

³⁸ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 138

³⁹ Srov. tamtéž

⁴⁰ Srov. tamtéž

⁴¹ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 58

Madeleine síle a významu modlitby, již jsou věnovány i její četné úvahy, se myslím stala významnou duchovní učitelku křesťanů.

7. Lidé ulice

V roce 1938 píše Madeleine svou dlouhou úvahu o své práci a obyčejných lidech, *lidech ulice*⁴², jak je s oblibou nazývá. Tento text vychází na pokračování v karmelitánském časopisu *Etudes carmelitanes* a stává se pro mnohé životní inspirací. Pro Madeleinino společenství byl, dá se říci, jakousi magnou chartou, která udávala jeho směr, a stal se základem jeho spirituality.⁴³ Mnoho později vzniklých textů z něj vycházelo nebo na něj navazovalo.

Stěžejní pasáží je bezesporu část pojednávající o rozdílu mezi obyčejnými lidmi a „lidmi ulice“: *Jsou lidé, které Bůh vzal a postavil starnou ostatních. Jiné ponechává v zástupech, které ze světa nikdy neodejme. To jsou lidé, kteří vykonávají obyčejnou práci, bydlí v obyčejném bytě a jsou v prázdnotě. Lidé, kteří trpí obyčejnými nemocemi, prožívají obyčejné smutky. Lidé, kteří žijí v obyčejných domech a oblékají se do obyčejných šatů. Jsou to lidé, kteří žijí obyčejný život. ... My jiní, my lidé ulice, věříme ze všech sil, že tato ulice, tento svět, na který nás Bůh seslal, je místem naší svatosti. Věříme, že nám zde nechybí již nic důležitého, jelikož to, co je pro nás důležité, nám již bylo od Boha dáno.*⁴⁴

---

⁴² Die Leute von der Strasse

DELBREL, M. *Wir Nachbarn der Kommunisten*. Einsiedeln: Johannes Verlag, 1975., s. 49

⁴³ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 135

⁴⁴ Es gibt Leute, die Gott nimmt und beiseite stellt. Andere gibt es die lässt er in der Masse, die zieht er nicht aus der Welt zurück. Es sind die Leute, die eine gewöhnliche Arbeit verrichten, eine gewöhnliche Wohnung haben und gewöhnliche Ledige sind. Leute, die gewöhnliche Krankheiten, gewöhnliche Traueranlässe haben. Leute, die ein gewöhnliches Haus bewohnen und gewöhnliche Kleider tragen. Es sind Leute des gewöhnlichen Lebens. ... Wir anderen, wir Leute von der Strasse, glauben aus aller Kraft, dass diese Strasse, dass diese Welt, auf die uns Gott gesetzt hat, für uns der

Text, dle mého, vypovídá o Madeleinině skromnosti, pokoře a odevzdanosti Bohu. Současně je myslím i jakýmsi postesknutím či snad výstrahou před upadnutím do stereotypu, všednosti, prázdnoty, které člověka připraví o radost ze života, jedinečnost každého dne, svou originalitu a tím se člověk odcizuje i Bohu. V závěru zamyšlení pak Madeleine myslím dokázala zachytit meze působnosti svého společenství, jimiž jsou Bůh a ulice.

Madeleine si, dle mého, čím dál více uvědomuje, že její poslání netkví jen v konkrétní práci ošetřovatelky, vychovatelky či sociální pracovnice, ale jeho jádro spočívá v samotné její přítomnosti u toho, kdo tuto přítomnost potřebuje. Jedná se často o pouhé mlčenlivé doprovázení durhého. Ve své diplomové práci Madeleine píše: *„Sociální služba je především pozornou a bdící přítomností. ... kde jedinec nenachází místo ve společnosti, kde odepírá společnost jedinci, co mu dluží, tam má sociální služba své místo.“*⁴⁵

8. „Mým povoláním je láska“

Zásadním heslem Madeleinina života je věta *„Mým povoláním je láska“*⁴⁶. Z pramenů vyplývá, že veškeré počínání by, dle Madeleine, mělo vycházet z evangelia, lásky k Ježíši a v jeho následování. Každý, i zcela banální, skutek, rozhodnutí nebo úmysl by měl být učiněn s myšlenkou na Ježíše. V tomto se nachází hlavní bod spirituality Madeleinina sociálního počínání. Více k tomuto tématu objasní následující text:

Ort unserer Heiligkeit ist. Wir glauben, dass uns hier nichts Nötiges fehlt, denn wenn das nötige fehlte, hätte Gott es uns schon gegeben.

DELBREL, M. *Wir Nachbarn der Kommunisten*. Einsiedeln: Johannes Verlag, 1975., s. 49

⁴⁵ Der Sozialdienst ist vor allem eine aufmerksame und wachsame Präsenz. ... wo ein Individuum seinen Platz in Gesellschaft nicht findet, wo die Gesellschaft dem Individuum das verweigert, was sie ihm eigentlich schuldet: da hat der Sozialdienst seinen Platz.

SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 142

⁴⁶ BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 47

Láska

My ostatní, my lidé ulice, jsme zcela přesvědčeni o tom, že můžeme milovat Boha natolik, jak jen on chce být námi milován. Lásku k němu můžeme projevovat ne při okázalých, ale při nepatrných příležitostech. Věříme, že když pro Boha učiníme zcela malou věc, milujeme ho stejně tak, jako bychom učinili velký čin. Víme, že všechna naše práce stojí na tom negestikulovat milostivě a nevybírat si sami, co je potřeba učinit, neboť Bůh vede naše konání.

Myslíme, že dříve než učiníme takovýto čin, je naše duše jako noc, která se zcela a se vší pozorností otevírá přicházejícímu světlu. A když přichází světlo, jako projev Boží vůle, přijímá ho se vší jemností, pozvolna a klidně, vidící, jak v ní Bůh začíná působit a vládnout. Zdá se nám, že jednání je prosebnou modlitbou. Nemáme pocit, že na naše pole práce jsou pevně hřebíčkem přitlučeny apoštolát nebo všednodennost.

Naše nohy kráčí po cestách, ale tlukot našeho srdce zní celým světem. Proto necháme také naše malé činy, v nichž nebudeme dělat rozdíly mezi modlitbou a skutkem, mezi láskou k Bohu a láskou k bratrům a sestrám, neboť se stávají jedním.

Každý malý počín je ohromnou událostí, v níž je nám darován kousek ráje a skrze nějž sami můžeme ráj darovat. Je jedno, co jsme učinili: Všechno je jen na okraji nádherné reality, setkávání duše s Bohem v každé nové minutě, která přináší milost, která se stává stále krásnější pro svého Boha. Zvoni? Rychle, povstaň! Je to Bůh, který nás přichází milovat. Tážeš se?...Prosím... Je to Bůh, který nás přichází milovat. Je čas sedět u stolu? Jdeme: je to Bůh, který nás přišel milovat. Poskytněme mu přístřeší.⁴⁷

---

⁴⁷ Die Liebe

Wir anderen, wir Leute von der Strasse, sind ganz davon überzeugt, dass wir Gott so sehr lieben können, als er Lust hat, von uns geliebt zu werden. Wir halten die Liebe für eine nicht glanzvolle, aber aufzehrende Angelegenheit: wir denken, dass wenn wir für Gott ganz kleine Dinge tun, wir ihn ebwnso lieben wie mit grossen Taten. Wir wissen, dass alle unsere Arbeit darin besteht, nicht unter der Gnade zu gestikulieren, nicht selbst auszuwählen, was zu tun ist, denn Gott wird für uns handeln. Wir denken, dass, bevor es zur Tat kommt, die Seele wie eine Nacht ist, die ganz und gar aufmerksam dem kommenden Licht entgegenharrt. Und wenn das Licht ist, der Wille Gottes klar verstanden ist, so lebt sie ihn ganz sanft, gemächlich zusehend, wie ihr Gott sich in ihr regt und zu wirken anfängt. Uns scheint, dass das Handeln auch ein Bittgebet ist. Wir haben nicht das Gefühl, dass es uns auf unser Gebiet der Arbeit, des Apostolats oder Alltags festnagelt. Unsere Füße schreiten auf einer Strasse, aber unser Herz schlägt in der ganzen Welt. Darum lassen auch unsere kleinen Taten, in denen wir nicht zwischen Gebet und Aktion zu unterscheiden wissen, die Liebe zu Gott und

Z úvahy je, myslím, jasně patrné, jak důležitou hodnotou byla pro Madeleine láska. Všechno, co činila, činila s láskou. Bylo to tak, ať už se jednalo o její sociální činnost, všední práce, komunikaci s druhými nebo politické či církevní angažmá. To by se také, mám za to, mělo stát inspirací a vzorem pro druhé.

Důležitým bodem je, podle mého názoru, i část věty „...Bůh vede naše konání“. Člověk by se neměl snažit být za každou cenu pánem, zatvrzele dělat velkolepá rozhodnutí a často si zbytečně lámat hlavu, ale měl by otevřít své srdce, naslouchat Božímu hlasu a nechat se jím vést.

Další zásadní moment úvahy spatřuji v připomenutí toho, že nezáleží na oslnivosti a velkoleposti našeho jednání, ale na lásce, kterou do něj vkládáme. Tato slova, myslím, přináší naději i zcela obyčejným, prostým lidem, kteří, na příklad, nejsou schopni velkých darů na pomoc chudým a ani v jejich moci není zabránit všemožnému bezpráví, ovšem to od nich Bůh neočekává. Postačí jen, když budou trpělivě, obětavě a s láskou vykonávat své každodenní povinnosti a to je k Bohu přivede.

Madeleine zdůrazňuje zejména lásku k těm nejslabším, chudým a trpícím. Píše o ní ve své knize úvah *Život proti bouři* a v následující ukázce spatřuji klíčovou myšlenku ve zdůraznění naší malosti a nicotnosti oproti Bohu, přes kterou nás ale Bůh miluje a nedělá mezi námi rozdíly: *Milujeme se navzájem v naší chudobné balženosti, v naší ohraničenosti: ty jsou jasným znamením Božího milostrdenství, kterého se nám dostává. Věříme v duševní schopnosti a v pravdu. Mysleme na to, že my všichni jsme chudí, a Bůh chudé miluje. A my milujeme jeho v ubožácích, kterými jsou jiní a v ubožácích, jimiž sami jsme.*⁴⁸

---

die zu den Brüdern und Schwestern vollkommen eins werden. Jede kleine Unternehmung ist ein gewaltiges Ereignis, in dem uns das Paradies geschenkt wird, in dem wir selbst das Paradies verschenken können. Egal, was wir zu tun haben: Alles ist nur die Rinde einer herrlichen Realität, der Begegnung der Seele mit Gott in jeder erneuerten Minute, die an Gnade zunimmt, die immer schöner wird für ihren Gott. Es läutet? Schnell, aufgetan! Gott ist es, der uns lieben kommt. Eine Auskunft?...Bitte...Es ist Gott, der uns lieben kommt. Zeit, sich an den Tisch zu setzen? Gehen wir: Es ist Gott, der uns lieben kommt. Lassen wir ihn gewähren.

DELBREL, M. *Wir Nachbarn der Kommunisten*. Einsiedeln: Johannes Verlag, 1975., s. 52-53

⁴⁸ Lieben wir einander in unserer Armseligkeit, in unseren Grenzen: sie sind das sichtbare Zeichen der Barmherzigkeit Gottes für uns. Hier glauben wir im Geist und in der Wahrheit. Denken wir daran, dass

Madeleine se celý život pokouší o nalezení trefné definice pojmu láska. Její pokusy se objevují v četných poznámkách i publikacích, ale myslím, že si byla dobře vědoma toho, že přesnou definici nikdy nenalezne. A především, že tato definice není zdaleka tak důležitá jako to, abychom lásku prožívali, uskutečňovali a předávali druhým, což se Madeleine, podle mého mínění, bezesporu plně zdařilo.

9. Madeleinin vztah s komunisty

Jejich dům v ulici Raspail ležel v bezprostředním sousedství místní radnice, v centru města, která byla pod vedením komunistické strany. Toto místo mělo tudíž vliv na činnost Madeleinina společenství a mám za to, že bylo jasné, že zde musí dojít, v ideálním případě, k dialogu mezi Madeleine, jako vedoucí Charity, a představenými města. Tímto se také otevírá další kapitola Madeleinina sociálního působení, které se, jak vidíme, nepohybovalo jen v rovině mikrosociální, ale také v makrosociální.

Madeleine ihned po příjezdu do Irvy zjišťuje, že ve městě panuje zvláštní rozčlenění na skupiny komunistů a křesťanů. Katolíci jsou vyčleněni do svých čtvrtí a sami projevují nelibost, dá se možná říci až nesnášenlivost, vůči veškerému okolí.⁴⁹ Madeleine se všemi způsoby snaží o nalezení společné cesty pro křesťany i komunisty, o komunikaci s politiky a ti ji překvapivě přijímají a respektují. V tomto období jí po boku stojí otec Lorenzo, který ji v utváření dialogu pomáhá a navzájem se snaží o nalezení hranice při prolínání těchto dvou ideologií. Brzy Madeleine naráží na dva břehy svého počínání – na jednom stojí její katoličtí přátelé, kteří se k její

---

wir alle arm sind, und dass Gott die Armen liebt. Und wir lieben ihn in den Armen, die die anderen sind und in dem Armen, der wir sind.

DELBREL, M. *Leben gegen den Strom*. Freiburg im Breisgau: Herder, 1992., s. 104

⁴⁹ Srov. DELBREL, M. *Misionáři bez lodi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. S. 11-12

snaze o pozitivní vztah ke komunistům staví s notnou dávkou skepse a zrazují ji od takového počínání a na druhém k ní promlouvají její přátelé z řad komunistů, kteří dokonce začínají usilovat o její vstup do strany.⁵⁰ Madeleine si pro své jednání nachází vodítko opět v evangeliu, kdy své přátelství s členy komunistické strany obhájí slovy: „*Boží vůle je láska, a člověk může milovat jen, když miluje jiné. Bůh nikdy neřekl: Musíš milovat své bližní jako sám sebe – kromě komunistů. Je to tak, že mí bezprostřední sousedé jsou komunisté, jsou proto mí bližní, nemám jinou volbu*“.⁵¹ A také je myslím příhodná úvaha: „*Kristova láska je osobní, každého volá jeho jménem. Nikdy nepovolává dle kategorií. Zná každého tak „jako zná otec svého syna*“.⁵² *Musíme se snažit znovu nacházet osobní lásku jednoho k druhému.*⁵²

Mnohem náročnější pro ni však bylo rozhodnutí týkající se vstupu do strany. Madeleine sváděla vnitřní boj, protože jako člence strany by se jí, myslím, otevřely široké možnosti, jak více a účinněji pomáhat potřebným, o což již ostatně se svými přáteli z řad komunistů, poměrně úspěšně usilovala. Na straně druhé její přesvědčení se plně neztotožňovalo s marxistickou ideologií. Po zakoupení a důkladném prostudování knihy s titulem Lenin a náboženství, kdy jasně pochopila, že marxismus nejen Boha odmítá, ale striktně popírá jeho existenci, se Madeleine rozhodla. Do strany nevstoupila. Ovšem své styky s členy komunistické strany nepřerušila a nadále s nimi spolupracovala na nejednom z projektů.⁵³ V tom spatřuji velmi moderní, otevřené a svým způsobem jistě i odvážné, obdivuhodné smýšlení, které bylo ve své době, myslím, ojedinělé. Podle všeho, Madeleine vždy posuzovala každého jedince individuálně, neměla předsudky. Snažila se, myslím, na každém vidět to dobré a to pak rozvíjet či využít pro prospěšný záměr. Díky tomuto se, podle mého názoru, dostalo pomoci mnoha lidem, kteří by jinak strádali, byli odkázáni jen

---

⁵⁰ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 146

⁵¹ Srov. tamtéž

⁵² Die Liebe Christi ist persönlich, er ruft jeden bei seinem namen“ Er beruft nicht nach einer Kategorie. Er kennt jeden, „wie der Vater den Sohn kennt“.Wir müssen persönliche Liebe eines Jemand zu einem Jemand wiederfinden.

DELBREL Madleine: *Auftrag des Christen in einer Welt ohne Gott*; Johannes 2000, s. 103

⁵³ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 71 - 72

sami na sebe a o nichž by se jako o těch, kteří pomoc potřebují, ani nikdo nedozvěděl.

Roku 1944 Madeleine spolu s Venise Gosnat dokonce zakládá spolek spolupráce mezi křesťany a komunisty, který poté zaštiťuje některé ze sociálních projektů.⁵⁴

10. Válka

Jednou z největších, mimo jiné právě sociálních, katastrof dvacátého století byla bezesporu druhá světová válka. Ta přinesla mnoho obětí a mnohé z těch, kteří ji přežili, uvrhla do sociálních problémů. Pro Madeleine bylo válečné i poválečné období obdobím velmi intenzivní práce.

Nedlouho po vypuknutí války ve Francii, v září roku 1939, musí komunisté opustit všechny úřady a stejně tak je tomu i v Irvy. Do nového vedení města se dostává mnoho křesťanů. Mezi nimi je i Madeleine jmenována jako hlavní vedoucí sociálních služeb. Mobilizuje všechny sociální pracovníky z regionu okolo Irvy a společně plánují postup pomoci pro jedince i rodiny postižené válkou. Vznikají skupiny dobrovolníků, které pomáhají, kde je třeba. Zvláště jsou vítáni zdravotníci a pedagogičtí pracovníci. Dům Charity se stává dočasným útočištěm pro mnohé, kteří museli opustit své domovy. Dá se říci, že je zde prostor pro matky s dětmi, mládež, ale i pracovní dílny k všemožným opravám, stejně jako, dnes bychom nejspíše řekli, sklady s humanitární pomocí. Tam lidé přinášeli nepotřebné oblečení či vybavení domácnosti na pomoc těm, které válka zasáhla. Současně je myslím nutno podotknout, že přes všechn zmatek, který zde nastává, panuje v domě velmi klidná, láskyplná a čínorodá atmosféra.⁵⁵

---

⁵⁴ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 109

⁵⁵ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 74 - 76

*Madeleine je připravena obětovat život: ne v boji, kde se bojuje zbraněmi, ale v boji, který vede pečovatelka uprostřed bezradného obyvatelstva, které bylo připraveno o všechny své životní jistoty.*⁵⁶

Důležitý moment nastal pro Madeleine Delbrel ve válečném období roku 1942, kdy Irvy bohužel opouští otec Lorenzo, který odchází do Lisieux, a na jeho místo nastupuje otec Ketler. Ten bohužel nemá natolik pokrokové smýšlení jako jeho předchůdce a Madeleinu činnost dokonce kritizuje. Ona se ovšem nevzdává a oplácí mu rovněž kritikou místního farního společenství. Ale vzhledem k závažnosti válečné situace, nedochází k dalším zbytečným rozepřím.⁵⁷

Jednou z největších záchranných akcí, kterých se Madeleine zúčastnila a podílela se na jejím chodu, byla situace při bombardování Paříže. Bylo třeba vyklidit celé čtvrti, evakuovat obyvatelstvo. Madeline měla za úkol zajistit klidný, rychlý a efektivní průběh hromadného odjezdu Pařížanů z nádraží Austerlitz, což se zdárně podařilo.⁵⁸ Madeleine měla velký úspěch, a tak začala spolupracovat i s organizací Secours National a pomáhá organizovat i celonárodní pomoc. Přichází, mimo to, s doškolovacími kurzy pro pečovatelky, kde je novum obsaženo v důrazu na zkušenosti získané v samotné praxi a ne z pouhé teorie.⁵⁹ To je, dle mého, dalším nemalým krokem pro rozvoj sociální práce ve Francii, o který se Madeleine zasloužila, protože předávání osobních zkušeností a umožnění vlastní praxe studentům, je opravdu tím nejcennějším, co je možno do vzdělávacího procesu přinést.

---

⁵⁶ Madleine ist bereit ihr Leben hinzugeben: nicht im Kampf der waffen, sondern im Kampf, den eine Fürsorgerin inmitten einer ratlosen Bevölkerung, die alles Lebensnotwendigen beraubt ist, führen kann.

BIOSMARMIN Christine: *Madleine Delbrel - Ein Leben unter Menschen, die Christus nicht kennen*; Neue Stadt 1986, s. 59

⁵⁷ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 55-56

⁵⁸ Srov. SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 148

⁵⁹ Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 72 - 73

Roku 1942 zveřejňuje Madeleine svou brožuru *Žena a domov*. Kniha je určena všem ženám, které za války trpěli nouzí, nejistotou, strachem o své blízké a z pravidla i odloučením od nich. V knize přináší rady, jak o domácnost pečovat, jak překonávat rozličné problémy, ale mimo to také povzbudivé pasáže přinášející naději a dodávající smysl boji s každodenními útrapami.⁶⁰ Také v tomto vidím velký krok kupředu, protože mám za to, že v průběhu války se pomoc dostávala převážně jen těm nejpotřebnějším, ať už se jednalo o raněné vojáky nebo civilisty, ty, které válka bezprostředním způsobem ohrožovala na životě nebo se jich již zásadním způsobem dotkla. Ale pomoc těm, kteří, dá se říci, přežívali bez zásadní újmy, což byly, dle mého, mnohdy právě ženy s dětmi, nepřicházela. Přitom si myslím, že často prožívaly nelehké chvíle, ať už po ztrátě nebo jen odloučení od svých partnerů, kdy byly odkázány samy na sebe, bez prostředků a s nejasnou budoucností. Madeleine dokázala, přes všechny ostatní starosti, myslet i na ně, což je při jejím nasazení, myslím, obdivuhodné a tento počín byl velkou podporou i pomocí pro nejednu ženu.

11. Situace po válce

Po osvobození Irvy v roce 1944 se vedení města opět ujímá komunistická strana. Madeleine a její skupina s tím opět nemá zásadní problém, tolerují se navzájem. Ve skupině v tehdejší době pracuje více než 15 žen a bezesporu se jedná o nejvýznamnější centrum sociální pomoci v regionu Irvy. Mimo sociální pomoci se Charita nemálo věnuje i kultuře. Lidé scházející se v Charitě píšou krátká divadelní představení a ty poté i inscenují, což je příjemným zpestřením kulturního dění ve městě. Kromě divadelních kusů, vzniká i mnoho písní. Útlý sborník *Malý mnich*, který je po Madeleině smrti vydán, je souborem humorných příběhů, postřehů a myšlenek ze života Charity.⁶¹

---

⁶⁰ BIOSMARMIN Christine: *Madleine Delbrel - Ein Leben unter Menschen, die Christus nicht kennen*; Neue Stadt 1986, s. 63

⁶¹ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 77 - 78

Madeleine se z vedení Charity částečně uvolňuje, protože přednáší na četných seminářích, sympoziích i konferencích na území celé Francie. Zde promlouvá o nutnosti a důvodech pro řešení sociálních otázek, ale i o politickém dění a často reflektuje současnou situaci ve Francii i mimo ni. Velmi intenzivně Madeleine rozvíjí svou publikační činnost, přispívá do periodik, mimo to píše i své knihy.

11.1. Politické angažmá

Nezanedbatelné je i Madeleinino poválečné angažmá v otázkách zahraniční politiky, zejména, co se Španělska týče. Tam se rozmáhá Francova fašistická nadvláda a proti tomu postupně protestují vlády většiny evropských států. Madeleine se k protestům přidává skrze své články, přednášky a jako příklad její odvahy i vlivu můžu uvést případ Juana-Miguela Granta. Ten byl roku 1949 jako bojovník proti fašismu odsouzen k deseti letům ve vězení. Obrací se s prosbou o pomoc k Madeleine a ta se případem začne zabývat. Po dlouhých dvou letech zjišťování okolností, pročítání spisů, konzultací a hledání pomoci u vlivných přátel se jí podaří oslovit prezidenta Vincenta Auriola a jeho přímluva za Granta v srpnu 1951 je úspěšná a ten získává milost.⁶² Dalším příkladem její politické působnosti je i aktivita při takzvaném „zatčení 34 z Barcelony“. V roce 1952 totiž došlo v Barceloně k neúnosně prudkému nárůstu cen za veřejnou hromadnou dopravu. Reakcí na vzniklou situaci byly četné stávky a při jedné z nich bylo zatčeno 34 demonstrantů, kteří byli odsouzeni k smrti. Proti tomu se začali bouřit sousední evropské země, mezi něž patřila i Francie. K protestům se zde připojuje i Madeleine s otevřeným dopisem španělským katolíkům, které vyzývá k boji proti nespravedlnosti. Nakonec jsou zatčení kvůli mezinárodnímu politickému tlaku

---

⁶² Srov. tamtéž, s. 79

propuštění.⁶³ Jeden z nich cestuje do Francie a jeho zastávkou je také Irvy, kde osobně Madeleine děkuje.⁶⁴

Posledním politický případ, v němž se Madeleine angažovala, i když bohužel bezvýsledně, se již nevztahoval ke Španělsku, ale k USA v období studené války, kdy byli ve vykonstruovaném procesu zadrženi a k smrti odsouzeni manželé Ethel a Julius Rosenbergovi, kteří patřili k tehdejším významným vědcům v oblasti fyziky. Američané i Evropané se proti verdiktu vzbouřili, mnoho právníků se pokoušelo o jeho změnu. Mezi ně patřili i dva francouzští právníci židovského původu Pierre Goutet a André Haas. Ti se obrátili na Madeleine s prosbou o pomoc samotného papeže. Madeleine se opravdu podařilo domluvit audienci u prosekretáře Montiniho, díky němuž se papež k protestu připojil. Madeleine sama mimo to vystoupila na protestním shromáždění a napsala apel křesťanům do katolických novin La Croix. Vše bylo bohužel bezvýsledné a k popravě došlo.⁶⁵ Mnoho lidí tak, myslím, prožívá smutek i zklamání nad vynaloženým úsilím, ale Madeleine všechny, v tomto případě bezvýznamné, snahy neztrácuje. Naopak si je vědoma toho, že s bezprávím je nutné aktivně bojovat a to zdůrazňuje v dalším otevřeném dopise⁶⁶, kdy píše: „*Pro neštěstí jiných není nikdy mlčení neutrální. Mlčení je souhlasem. Mlčení tváří v tvář popravě není pochybností, nýbrž jistotou, že člověk musí zemřít. Pochybnost, sama naplněná pochybnost musí promluvit. Když pochybujeme a mlčíme, stáváme se hanebnými lháři.*“⁶⁷

---

⁶³ Srov. HEIMBACH – STEINS, M. *Unterscheidung der Geister – Strukturmoment christlicher Sozialethik: Dargestellt am Werk Madeleine Delbrel*. Münster; Hamburg: LIT Verlag, 1994., s. 128-129

⁶⁴ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 80

⁶⁵ Srov. BOEHME, K. *Madleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 81-83

⁶⁶ Tamtéž, s. 83

⁶⁷ Vor dem Unglück der anderen ist das Schweigen niemals neutral. Schweigen ist Zustimmung. Angesichts einer Hinrichtung zu schweigen ist kein Zweifel, sondern die Sicherheit, dass ein Mensch sterben muss. Der Zweifel, selbst der leistete Zweifel muss sprechen. Wenn wir zweifeln und schweigen, werden wir zu Lügner. Tamtéž

12. Cesty a misie

Madeleine vždy milovala cesty a poznání nového. Její pracovní stůl byl pokryt mapami i pohlednicemi z celého světa a ve svém domě vždy ráda přivítala kohokoliv, kdo pocházel z jí neznámého kraje, ať už se jednalo o Francii nebo jiné země. Takové návštěvy pro ni byly, podle jejích přítelkyní, opravdovým svátkem. Tak k ní jednoho dne zavítali i její budoucí přátelé z Polska a po tragické smrti jednoho z nich se Madeleine do Polska vydává. Mimo přátelských návštěv se také snaží o poznání tamní kultury, současné sociální i politické situace a v neposlední řadě samozřejmě činnosti církve.⁶⁸

V roce 1961 plánuje Madeleinina skupina založení misijního společenství v Africe na Pobřeží slonoviny. Hlavním posláním misie se má stát založení školy a šíření křesťanských myšlenek. Po dlouhých přípravách odlétají v listopadu dvě Madelininy přítelkyně do Abidjšanu a jejich vize se stává realitou. Pro Madeleine je jejich odlet provázen radostí nad splněným snem, ale současně ji trápí kvůli odloučení od svých nejbližších a také kvůli Charitě. S přítelkyněmi si intenzivně koresponduje a nakonec podléhá své cestovatelské touze a vydává se do Abidjšanu. Na svém pobytu kromě samotné misie navštěvuje i Lissabon, Madeiru, Dakar a Conakry. Tato cesta na ni silně zapůsobí, protože setkání s místním obyvatelstvem je pro ni inspirující. Jejich laskavost, otevřenost, spontánnost a bezprostřednost vnímá jako ohromující.⁶⁹ Po návratu vypráví svým přátelům: „*Snázila jsem se promlouvat o důležitosti srdce, ale ta už byla všem známa.*“⁷⁰

---

⁶⁸ Srov. BIOSMARIN, Ch. *Madleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996., s. 190-192

⁶⁹ Srov. tamtéž, s. 193-196

⁷⁰ Ich habe mich bemüht, über die Wichtigkeit des Herzens zu sprechen, aber das war schon allen bekannt.

Tamtéž s. 194

Zde se naskýtá vhodný prostor pro nastínění Madeleinina vztahu k misionářství. Příkládá mu, dle mého, velký důraz. Nová misijní místa, která vznikají po celém světě, jsou pro ni, podle mého mínění, symbolem naděje v tom smyslu, že láska a dobrá vůle se šíří a mohou ovlivnit svět k lepšímu. Velmi blízký je mi její postřeh, kdy říká, že misionář by se měl snažit pochopit a respektovat kulturu, myšlení i božstava země, v níž působí, a ne jim vnucovat svá přesvědčení a zvyky.⁷¹ Myslím, že jedině tak je možné, aby člověk dokázal druhým skutečně pomoci a dostalo se mu jejich přijetí. Ale misionářství, myslím, Madeleine zdaleka nevnímá jen jako působení v zemích, kde křesťanství ještě není rozšířeno, ale jako náplň každodenního života. Jak jasně plyne z jejích úvah k tomuto tématu, misionářem by měl být každý křesťan dnes a denně. Ve svém okolí – ve škole, v práci, ve městě i ve své domácnosti.

Madeleine varuje před vyprcháním spirituálního rozměru v lidském jednání. Dá se říci, před zmizením misionářství. Zejména to platí, co se týče pomáhajících profesí. Ve své knize *Misionáři bez lodi* píše: „*Kristus byl přítomen všemu utrpení, s nímž se při svém putování setkal. Církev by neměla odepřít svou přítomnost tam, kde je nějaká bolest. Avšak u pelesti lůžek všeho moderního utrpení nabízejí nápisy bez kříže katalog organizovaného soucit: sociální podpora, krajská, komunální či národní pomoc. V nemocnicích, v domovech důchodců se stařečci připravují na anonymní smrt, v úřadovnách sociální péče, v kojeneckých ústavech; u nemocných všeho druhu je církev přítomná stále méně. ... Celé charitativní ústavy (jejichž posláním je milosrdenství) se staly sociálním misijním územím, které čeká na svou evangelizaci. ... Je třeba, aby se lékař, sestra, sociální pracovníce nespokojili jenom s dobře odvedenou prací, která je zařazuje do kategorie čestných a kompetentních lidí. ... Po celá staletí bývalo milosrdenství znamením, podle něhož lidé poznávali Krista. Projevujte ho stejným způsobem: naše doba ho rovněž pozná.*“⁷² Po vymizení spirituality z našeho počinání, je myslím možné, že z něj zmizí také pokora, navíc se může stát, že i samotný smysl pomoci. Mám za to, že pak člověk mnohdy začíná

---

⁷¹ Srov. DELBREL, M. *Misionáři bez lodi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008., s. 28

⁷² DELBREL, M. *Misionáři bez lodi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008., s. 32-34

fungovat jako robot, který mechanicky vykonává činnost, ale té chybí lidství a účast na utrpení druhého. Proto patrně i Madeleine tak dbá na význam misionářství.

13. Závěr

Doufám, že se mi v mé práci podařilo vystihnout základní povahové rysy osobnosti Madeleine Delbrel a přiblížit její sociální i politické působení. Myslím, že byla opravdu velkou ženou své doby. Odvážnou, moderní a přitom neobyčejně skromnou a laskavou. Byla a věřím, že i v současnosti je, inspirací pro mnohé a to nejen v oblasti sociální, ale také duchovní a i její politické snažení není bez významu. Důležitá je, podle mě, především její otevřenost, kterou vyzdvihují i autorky zabývající se jejím životem a dílem.

Pro sociální práci byl zcela zásadní její důraz na uvádění teorie v praxi a mimo to i propojení sociální pomoci s duchovní rovinou. Také vznik skupiny Charita v Irvy nelze opomenout, jelikož tato skupina se stala vzorem pro další centra sociální pomoci ve Francii. Největší příležitost, při níž mohla Madeleine projevit své organizační, schopnosti, byla bezpochyby 2. Světová válka a jen díky ní, se pomoc dostala ke všem, kteří ji právě potřebovali.

Mám za to, že je ještě nutné podotknout, že Madeleine byla v neposlední řadě výbornou diplomatkou. Udržovala styky s předními politiky, církevními hodnostáři i dalšími významnými osobnostmi. Její názory nebo prosby měly vždy značnou váhu, čímž dokázala pomoci mnoha lidem. Je obdivuhodné, jak široká byla škála její činnosti i styků, a především to, že přes to všechno zůstávala sama sebou, Madeleine Delbrel, jejímž smyslem života je láska ke každému jedinci bez nejmenších rozdílů a zpřítomňování evangelia.

14. Přehled použité literatury

- BIOSMARMIN Christine: *Madeleine Delbrel - Ein Leben unter Menschen, die Christus nicht kennen*. München: Neue Stadt, 1986. ISBN 3-87996-189-1
- BIOSMARIN, Ch. *Madeleine Delbrel – Mystikerin der Strasse*. 2. Neu bearb. Aufl. München: Neue Stadt, 1996. ISBN 3-87996-340-1
- BOEHME, K. *Madeleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004. ISBN 3-451-28379-4
- DELBREL, M. *Auftrag des Christen in einer Welt ohne Gott*. 2. Ausgabe. Einsiedeln: Johannes Verlag, 2000. ISBN 3-89411-356-1
- DELBREL, M. *Leben gegen den Strom*. Freiburg im Breisgau: Herder, 1992. ISBN 3-451-22824-6
- DELBREL, M. *Misionáři bez lodi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-7195-183-4
- DELBREL, M. *Wir Nachbarn der Kommunisten*. Einsiedeln: Johannes Verlag, 1975. ISBN 3-265-10163-0
- HEIMBACH – STEINS, M. *Unterscheidung der Geister – Strukturmoment christlicher Sozialethik: Dargestellt am Werk Madeleine Delbrels*. Münster; Hamburg: LIT Verlag, 1994. ISBN 3-8258-2202-8
- SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994. ISBN 3-7966-0738-1
- VOLLAUME, R. *Medzi ľuďmi: Duchovný odkaz Charlesa de Foucaulda*. Trnava: Dobrá kniha, 2003., ISBN 80-7141-433-6

15. Seznam příloh

1. Příloha 1: Fotografie č. 1: Madeleine okolo roku 1930

Zdroj: BOEHME, K. *Madeleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s.33

2. Příloha 2: Fotografie č. 2: Jean Maydiou

Zdroj: SCHLEINZER, A. *Die Liebe ist unsere einzige Aufgabe*. Ostfildern: Schwabenverlag AG, 1994., s. 75

3. Příloha 3: Fotografie č. 3: Otec Lorenzo

Zdroj: Tamtéž s. 103

4. Příloha 4: Fotografie č. 4: Heléne Manuel, Madeleine Delbrel, Suzane Lacroche

Zdroj: Tamtéž s. 127

5. Příloha 5: Fotografie č. 5: Dům Charity v ulici Raspail č.p. 11

Zdroj: Tamtéž s. 137

6. Příloha 6: Fotografie č. 6: Madeleine v roce 1964

Zdroj: BOEHME, K. *Madeleine Delbrel – Die andere Heilige*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2004., s. 99

16. Přílohy

Příloha č. 1

Madeleine okolo roku 1930

Příloha č. 2

Jean Maydiou

Příloha č. 3

Otec Lorenzo

Příloha č. 4

Heléne Manuel, Madeleine Delbrel, Suzane Lacloche

Příloha č. 5

Dům Charity v ulici Raspail č.p. 11

Příloha č. 6

Madeleine Delbrel roku 1964

17. Abstrakt

ABSTRAKT

PLINTOVIČOVÁ, A. *Madeleine Delbrel a její sociální i politické působení*. České Budějovice 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce T. Veber.

Klíčová slova: Madeleine Delbrel, sociální práce, komunismus, 2. Světová válka, láska, misionářství

Práce pojednává o životě a zejména sociálním a politickém angažmá jedné z prvních francouzských sociálních pracovníků Madeleine Delbrel. V úvodu práce se nachází biografické údaje, poté je shrnuta její sociální činnost: Počátky při jejím studiu v Paříži a vedení křesťanské mládeže; působení v komunistickém městě Irvy, kde zakládá skupinu sociální pomoci Charita; období 2. Světové války, kdy se Madeleine významně podílí na celonárodní organizaci pomoci pro postižené válkou; poválečné období, v němž se hojně věnuje publikační činnosti a přednáškám a také v něm uskutečňuje misijní cestu do afrického Abidjanu na sklonku svého života.

Podrobněji je v práci rozpracována pasáž týkající se Madeleinina vztahu a spolupráce s komunisty, dále pak také její politické snahy týkající se zejména, tehdy fašistického, Španělska. Mimo to je jedna z kapitol věnována lásce, která byla pro Madeleine základní životní hodnotou.

18. Abstract

ABSTRACT

Madeleine Delbrel and her social work and political engagement

Key words: Madeleine Delbrel, social work, communism, World War Two, love, missionary

The thesis deals with life and social and political activity of Madeleine Delbrel, one of the first French social workers. You can find the biographical data in the introduction of the thesis and the resume of her social work follows: The beginnings of her studies in Paris and Christian youth leadership; her working in the communist city of Irvy, where she founds the group of social help Charity; the time of World War Two, when Madeleine was participating in organizing national help for people afflicted with war; the period after the WWII when she was involved in extensive publishing, lecturing and it mentions her missionary trip to African Abidjan, at the end of her life.

The thesis elaborates in more details on Madelein's relation to the communists and their cooperation. It mentions her political endeavours, especially related to the fascistic Spain. One chapter is dedicated to the topic of love, which was one of the priorities in Madelein's life.